

עפ"ג 800/05/15 - מחמד גולאני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ו-מ' בר-עם

עפ"ג 800-05-15 מחמד גולאני נ' מדינת ישראל

מחמד גולאני

המערער

ע"י ב"כ עו"ד מוטי הרוש

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

השופט י' נועם:

1. לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט מ' כדורי), מיום 2.4.15, בת"פ 40109-12-11, לפיו נידון המערער לשמונה חודשי מאסר בפועל, לעשרה חודשי מאסר על-תנאי ולתשלום קנס בסך 30,000 ₪. גזר-הדין ניתן בעקבות הרשעתו של המערער, על-פי הודאתו, בעבירות שלהלן: שתי עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח - לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה); שתי עבירות של שימוש במרמה, ערמה ותחבולה - לפי סעיף 220(5) לפקודה; 25 עבירות של הוצאת חשבונית ללא זכאות לעשות כן - לפי סעיף 117(א)(5) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - החוק); 12 עבירות של אי-הוצאת חשבונית - לפי סעיף 117(א)(13) לחוק; ו-37 עבירות של שימוש במרמה או בתחבולה, במטרה להתחמק מתשלום מס - לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק.

הודאתו של המערער ניתנה בגדרו של הסדר טיעון, לפיו תוקנו עובדות כתב-האישום המקורי וחלק מהוראות החיקוק. הסדר הטיעון לא חל על העונש.

2. על-פי עובדות כתב-האישום העומדות ביסוד ההודאה וההרשעה, במהלך השנים 2007-2008 עסק המערער בעבודות בנייה ושיפוצים. הוא רכש מבעלי שלוש חברות 25 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס, מבלי שנעשתה עבודה בגין ומבלי שניתן שירות כלשהו על-ידי אותן חברות. העסקאות שבחשבוניות הפיקטיביות האמורות הסתכמו בסך של 880,105 ₪, וסכום המע"מ הגלום בהן עמד על 118,107 ₪. את החשבוניות הפיקטיביות מסר המערער ללקוחותיו,

תוך שהציג בפניהם מצג לפיו הוא מורשה למסור אותן מטעם אותן חברות. בנוסף, ביצע המערער עבודות ל-12 לקוחות, בסכום כולל של 200,000 ₪, מבלי להוציא בגין חשבוניות. כמו-כן, השמיט הלה מתוך הדו"חות השנתיים שהגיש למס הכנסה בשנים הנ"ל, הכנסות בסך של 725,359 ₪.

3. המערער, הנו יליד 1970, נשוי לבת-זוג שהגיעה ארצה מאוקראינה בשנת 2005, ואב לארבעה ילדים. בתסקיר שירות המבחן תוארו נסיבותיו האישיות, ובכלל זה העובדה שהמערער הוא המטפל היחיד באמו הסובלת מבעיות רפואיות רבות, ושאחד מבניו סובל מליקויי למידה מורכבים. שירות המבחן ציין בתסקירו, כי המערער נוטל אחריות על מעשיו, ולנוכח מצבו המשפחתי ורצונו לעבור שינוי בדרך חייו, המליץ שירות המבחן להסתפק בהטלת מאסר לריצוי בעבודות שירות.

4. בפרשת גזר-הדין בערכאה הדיונית, ציינה ב"כ המשיבה, כי המערער הסיר את מחדליו מול מס הכנסה, אך לא מול רשויות מס ערך מוסף. היא טענה, כי מתחם הענישה ההולם לעבירות המע"מ נע בין שישה חודשי מאסר בפועל לבין 12 חודשי מאסר בפועל, לצד קנס ומאסר על-תנאי, וכי מתחם הענישה בעבירות לפי פקודת מס הכנסה נע בין עשרה חודשי מאסר לבין 24 חודשי מאסר, בנוסף לקנס ולמאסר מותנה. לגרסת ב"כ המשיבה, העונש המתאים למערער, בשל העבירות לפי פקודת מס הכנסה, מצוי בחלקו התחתון של המתחם, ואילו בגין עבירות המע"מ - באמצע המתחם; ועתרה להטלת 20 חודשי מאסר בפועל, קנס הולם ומרתיע ומאסר על-תנאי.

5. ב"כ המערער טען בערכאה הדיונית, בכל הנוגע לנסיבות הנפקת החשבוניות, כי אין מדובר בחשבוניות "פיקטיביות" אלא בחשבוניות "זרות" - אשר הוצאו שלא על-ידי העוסקים שביצעו את העבודות. עוד טען ב"כ המערער בבית-משפט קמא, כי מאז ביצוע העבירות עבר המערער שינוי תעסוקתי ותפקודי, וכי כיום הוא עוסק בגידול יונים, משמש כיו"ר מועדון חובבי יונים וזוכה להערכה רבה בשל פעילותו זו. בנוסף, הציג ב"כ המערער לבית-משפט קמא דו"ח "גמר חקירה", שנערך בעניינו של המערער על-ידי פקיד שומה (ירושלים), שבו צוין כי המערער שיתף פעולה באופן מלא עם חוקריו, סייע לאתר לקוחות שנדרשו ליתן עדות והיה קושי לאתרם, ואף החליף חשבונית פיקטיבית, שאיננה אחת החשבוניות בגין הורשע, בחשבונית אמת. יוער, כי בעניין דו"ח זה ציינה ב"כ המשיבה, שמדובר במסמך פנימי שהגיע לידי ב"כ המערער בשגגה. כמו-כן טען ב"כ המערער בערכאה קמא, כי מרשו לא הסיר את כל המחדלים הנוגעים לעבירות המע"מ, הואיל והוא מתקשה לעמוד בתשלומים הכרוכים בכך, זאת על-רקע מצבו הכלכלי הדחוק והליכי ההוצאה-לפועל המתנהלים נגדו. על-רקע האמור, גרס ב"כ המערער בערכאה קמא, כי הרף התחתון של מתחם הענישה הוא מאסר על-תנאי, וביקש להסתפק בהטלת עונש צופה פני עתיד של מאסר מותנה וקנס.

6. בגזר-הדין הדגיש בית-משפט קמא את חומרת העבירות ונסיבות ביצוען. בפתח גזר-הדין ציין בית-משפט קמא, כי עובדות כתב-האישום מעלות קושי שהצריך הבהרה, לאור אי-ההתאמה בין שווי העבודות שביצע המערער ולא מסר בגין חשבוניות אמת (937,155 ₪, לא כולל מע"מ), לבין הסכום הכולל של ההכנסה שהשמיט המערער מתוך הדו"חות שהגיש למס הכנסה (725,359 ₪). בית-משפט קמא ציין, כי לא ברור אם ההכנסה שהושמטה מדו"חות המס הנה נוספת לזו שבחשבוניות, או חלק ממנה; וכי לנוכח חוסר בהירות זו ואי-מסירת הבהרות על-ידי המשיבה, ייצא מהנחה לצורך גזר-הדין כי הסכומים שבחשבוניות והסכומים שהושמטו מהדו"חות - אינם מצטברים זה לזה. על-רקע האמור, הוסיף וקבע בית-משפט קמא בגזר-דינו, כי אף אם מדובר בעבירות מס מסוגים שונים שביצע המערער במשך כשנתיים, יש לראות את מעשיו כאירוע אחד, בעטיו יש לקבוע מתחם ענישה אחד. במסגרת קביעת מתחם הענישה, התחשב בית-משפט קמא במהות העבירות, בערך החברתי המוגן שביסודן, בהיקפן, בביצוען במשך כשנתיים תוך תכנון מראש, וכן בנזק שנגרם לקופה הציבורית בגין. בכל הנוגע לנזק שנגרם לקופה הציבורית, קבע בית-משפט קמא, כי הנזק נגזר מסכומן הכולל של החשבוניות הפיקטיביות (880,105 ₪), מסכום עבודות הקבלנות שהמערער ביצע מבלי שהוציא בגין חשבוניות מס (200,000 ₪), ומסכומן הכולל של ההכנסות שהשמיט מהדו"חות שהגיש למס הכנסה (725,359 ₪). לאור האמור, ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית-משפט קמא כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע המערער - נע בין שבעה חודשי מאסר לבין 24 חודשי מאסר, וכי מתחם הקנס נע בין 10,000 ₪ לבין 150,000 ₪. בכל הנוגע לעונש המתאים בתוך מתחם הענישה, התחשב בית-משפט קמא בהודאתו של המערער, בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן, בתרומתו לחברה כפי שהתבררה במהלך הטיעונים לעונש, בחלוקה הזמן מעת ביצוע המעשים, בהסרת המחדל בכל הנוגע לרשויות מס הכנסה ובשיתוף הפעולה המלא של המערער עם רשויות האכיפה. מנגד, ציין בית-משפט קמא, כי לא ניתן להתעלם מכך שהמערער לא הסיר את המחדלים בנוגע לעבירות לפי חוק מס ערך מוסף. על יסוד האמור, גזר בית-משפט קמא את דינו של המערער, כאמור, לשמונה חודשי מאסר בפועל, בצד מאסר על תנאי וקנס.

7. בערעורו מלין המערער על חומרת העונש, והתמקד ברכיב המאסר בפועל בלבד. ב"כ המערער הדגיש בערעורו, כי מרשו הסיר את כל מחדליו במס הכנסה, ומצוי במשא ומתן מתקדם עם שלטונות המס לשם הסדרת חובותיו לרשויות מס ערך מוסף. בהקשר זה, אף המציא ב"כ המערער אישור ממנהל חשבונות, שנערך ערב הדיון בערעור, ואשר בו צוין כי המערער מצוי בשלב מתקדם של משא ומתן על "הסכמות וסיכומים שונים לגבי גובה החוב למע"מ ואופן תשלום החוב, אך טרם התקבלה החלטה סופית בנדון". לשיטת ב"כ המערער, הרף התחתון של מתחם הענישה ההולם הוא מאסר בעבודות שירות, והיה מקום להסתפק בהטלת עונש זה על המערער. בנוסף ולחלופין טען ב"כ המערער, כי שגה בית-משפט קמא בכך שלא נתן משקל לנסיבותיו האישיות של המערער כפי שצוינו בתסקיר שירות המבחן, ונמנע מלאמץ את המלצת שירות המבחן.

8. ב"כ המשיבה טוענת, כי אין עילה להתערב בגזר-דינו של בית-משפט קמא, זאת ממכלול הטעמים שבוארו בגדרו. היא מוסיפה וטוענת, כי העונש אף נוטה לקולא, נוכח מהות העבירות וביצוען לאורך תקופה, אגב תחכום ותכנון מוקדם. באשר למסמך שהוגש על-ידי המערער מטעם מנהל החשבונות, ציינה ב"כ המשיבה, כי אכן נציגו של המערער הגיע ערב הדין בערעור לרשויות מע"מ, אך הצדדים לא הגיעו עדיין להסדר וכי טרם הוסרו המחדלים הנוגעים לתשלום מס ערך מוסף.

9. לאחר בחינת מכלול טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.14); וע"פ 4235/14 ראדא חאטיב (3.2.15)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.14); וע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 10).

סבורים אנו, כי בגזר-דינו של בית-משפט קמא לא נפלה טעות המצדיקה התערבותה של ערכאת הערעור.

10. כבר דובר רבות על חומרתן של עבירות המס ועל הנזק שהן מסבות למדינה ולחברה; ובהקשר זה נפנה לדברים שהשמענו לא אחת בעבר (ראו למשל: ע"פ 58013-01-15 מאג'ד הדיה נ' מדינת ישראל (13.4.15); וע"פ 41706-02-15 סאלח כלותי נ' מדינת ישראל (29.4.15)). עבירות המס, המסבות נזק למדינה ולחברה, הן חלק מהעבריינות הכלכלית המכוונת לפגוע בציבור בכללותו. הן שקולות לשליחת-יד לקופה הציבורית, משבשות את פעולתו התקינה של מנגנון גביית המיסים, פוגעות במשק המדינה ובפעילותן של הרשויות הציבוריות הממומנות מכספי המיסים וחותרות תחת אמון הציבור בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס (ע"פ 624/80 חברת וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 211 (1981); רע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פ"ד נח (4) 381 (2004); רע"פ 5060/04 הגואל נ' מדינת ישראל (24.2.05); ע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 11; רע"פ 6371/14 אבו מנסי באסם נ' מדינת ישראל (28.10.14)).

כבר נפסק, לא אחת, כי בעבירות כלכליות - בכלל, ובעבירות מס - בפרט, גובר משקלם של האינטרס הציבורי שבהחמרה בענישה ושל שיקולי ההרתעה, על-פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 254/06 רומן קעדאן נ' מדינת ישראל (20.6.06); רע"פ 3641/06 מנחם צ'צקס נ' מדינת ישראל (28.8.06); ורע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.10)). נוכח חומרת העבירות הנדונות, הנזק שהן מסבות לאוצר המדינה, קלות ביצוען והקושי בחשיפתן ובאיתור מבצעייהן - מן הראוי להטיל בגין עונשי מאסר בפועל ממושכים בצד קנסות כבדים. עמדה עונשית זו מתחייבת בעיקר משיקולי גמול והרתעה (ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721 (2004); רע"פ 1546/05 שמחוני נ' מדינת ישראל (22.3.05); רע"פ 4563/11 חברת קוסטה קבלנות בע"מ נ' מדינת ישראל (19.6.11); ורע"פ 977/13 משה אודיז נ' מדינת ישראל (20.1.13)); זאת אף אם מדובר בנאשמים ללא הרשעות קודמות ובמי שהתנהלו באופן נורמטיבי במהלך השנים (ראו והשוו: ע"פ 2919/02 אלוני נ' מדינת ישראל (1.10.02); רע"פ 3998/15 פלוני נ' מדינת ישראל (28.6.15)). עם זאת, גם במסגרת מדיניות הענישה המחמירה האמורה, נדרש בית-המשפט בגדרה של הענישה האינדיבידואלית, לאזן בין שיקולי הכלל לבין שיקולי הפרט (רע"פ 5060/04 בענין הגואל, לעיל). בנוסף, יש להתחשב לקולא בעניינם של נאשמים המודים בביצוע העבירות, מביעים חרטה עליהן ומביאים לחסכון ניכר בזמן שיפוטי; וכן, ובעיקר, כאשר הללו מסירים את המחדל ומסלקים חובם לרשויות המס עד ליום גזר-הדין (רע"פ 1546/05 בענין שמחוני, לעיל), אם כי הסרת המחדל היא גורם מקל אך לא מכריע, שכן אין מדובר במעשה חסד שעשו הנאשמים אלא בפירעון של חוב שניתן היה לגבות מהם גם בדרכים אחרות (ע"פ 2407/05 רון מן נ' מדינת ישראל (11.7.05)). מדיניות ענישה מחמירה זו, המחייבת הטלת מאסרים בפועל, בצד קנסות מכבידים, מיושמת הן בעבירות של העלמות מס לפי פקודת מס הכנסה והן בעבירות על חוק מס ערך מוסף. על-רקע האמור, מוטלים בדרך כלל עונשי מאסר ממושכים בגין עבירות מס; כאשר מובן, כי כל מקרה נבחן בהתאם לנסיבות הקונקרטיות שלו ולנסיבותיו האישיות של הנאשם.

11. לא מצאנו עילה להתערב במתחם הענישה שנקבע על-ידי בית-משפט קמא. כפי שציין בית-המשפט, העבירות שביצע המערער חמורות בטיבן ובנסיבותיהן, זאת לנוכח מהותן, נסיבות ביצוען תוך תחכום ותכנון מוקדם, הישנות המעשים במשך כשנתיים, וסכומי המס הניכרים שהושמטו או נגרעו מהקופה הציבורית. אמנם, המערער הסיר את המחדל בכל הנוגע לעבירות לפי פקודת מס הכנסה, ואולם המחדל הנוגע לעבירות מס ערך מוסף - טרם הוסר, בין-השאר מחמת מצבו הכלכלי הדחוק של המערער. סבורים אנו, כי ככלל, איזן בית-משפט קמא נכונה בין השיקולים הרלבנטיים השונים, לצורך קביעת מתחם הענישה ההולם בגין העבירות הנדונות ונסיבות ביצוען. כמו-כן, איזן בית-משפט קמא בצורה ראויה בין מכלול השיקולים הרלבנטיים לקביעת העונש המתאים בתוך מתחם הענישה ההולם, ובכללן, כאמור - הודאת הנאשם, נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והכלכליות, וכן הצעדים הממשיים שנקט לקראת הסרת המחדל, אשר כאמור טרם הוסר במלואו. אשר-על-כן, לא נפלה טעות מהותית בגזירת הדין, והעונש שהושת על

המערער אינו סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה; ומשכך, לא קמה עילה להתערב בגזר-הדין.

14. על-יסוד האמור לעיל, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לריצוי המאסר בפועל ביום 12.10.15 בשעה 9:00 בבית המעצר ניצן שבמתחם כלא אילון.

המזכירות תמציא עותקים מגזר-הדין לב"כ המערער, לפרקליטות, לשירות המבחן ולשירות בתי

הסוהר.

ניתן היום, ט' אלול תשע"ה, 24 באוגוסט 2015, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

**רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת**

יורם נועם, שופט